

Râul Mraconia

Alexandru Botu, Alexandru Caterin Botu

Râul (pârâu) Mraconia (*Marekonii*, *Miraculia*, *Marconia*, *Mracunia*, *Mrăcuna*, *Mrăcunea*, *Bracunia*, *Brancunia*) se varsă în Dunăre cam pe la mijlocul Cazanelor Mici, între Ogradena și Dubova (fig.1). Denumirea de *Mraconia* (a râului și a locului de la vărsarea acestuia în Dunăre) este considerată a avea semnificația (slavonă) de „întunecat”, „ascuns”, ambele semnificații, fie că ne referim la caracteristicile locului, fie la istoria sa acoperire în realitate. Locul, ascuns în spatele unor chei înguste, deși deschis dincolo de acestea, din cauza munților împăduriți care-l înconjoară pare să nu beneficieze de toată lumina soarelui dimineața și seara. Iar istoria Mânăstirii Mraconia are unele aspecte necunoscute, unele tragice, construcția de dinaintea celei actuale fiind scufundată (ascunsă) în apele Dunării, împreună cu alte cele de pe aceste locuri.

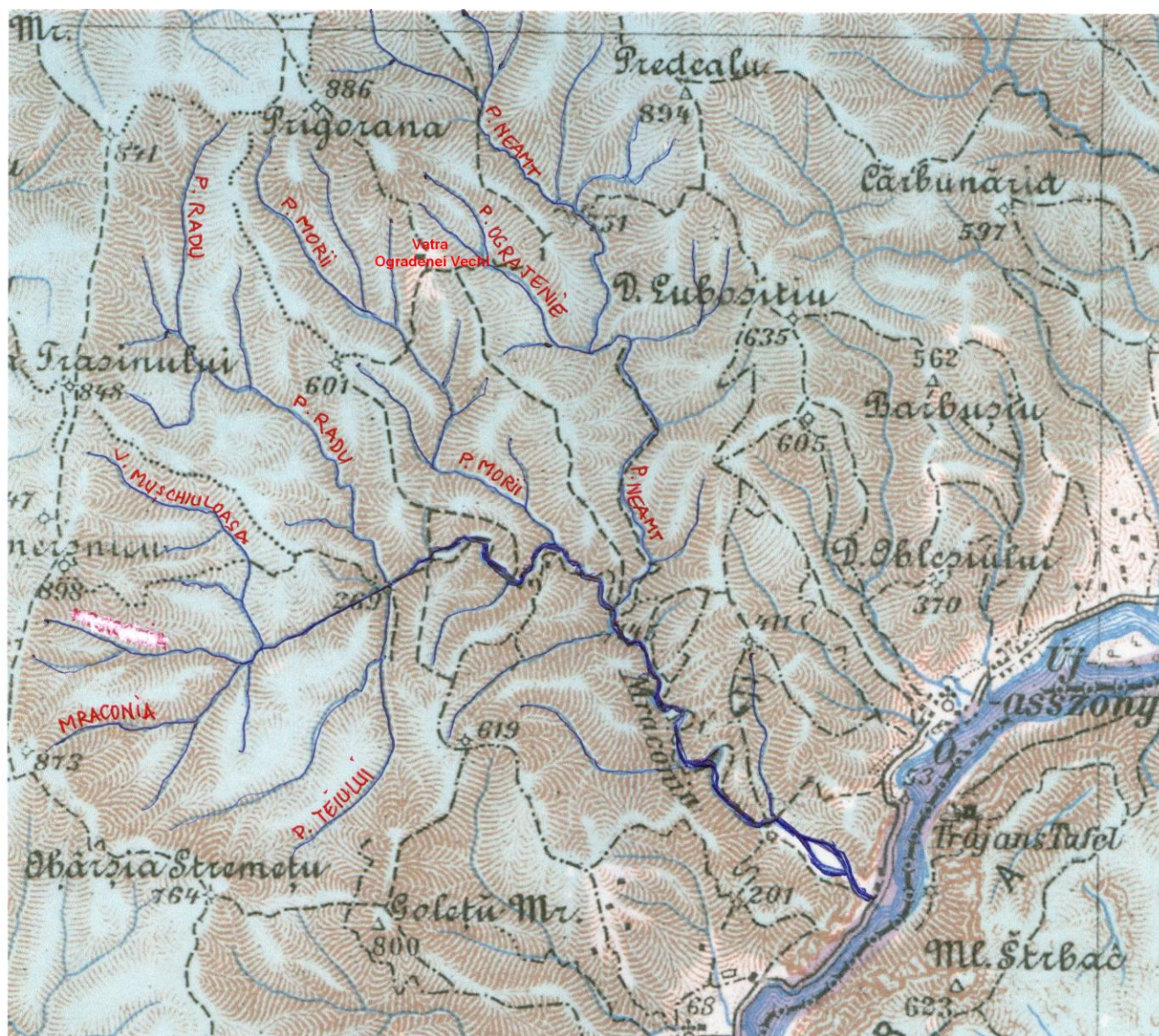

Fig.1. Rețeaua hidrografică a Mraconiei

Nu am luat în calcul și alte denumiri ale locului, cu rădăcina braco-, brancu- a căror semnificații, dacă sunt reale, ar putea avea și alte corespondențe.

După ce adună câțiva afluenți (Neamț, Morii, Radu-toți de pe partea sa stângă, fiecare cu mai multe pâraie adunate, Mraconia fiind increngătura sud-vestică cea mai bogată a „bucetului” de pâraie), din

cauza ridicării nivelului Dunării Pârâul Mraconia se varsă acum într-un fel de lac semănând cu o cârțiță (v. detaliu harta Google din fig.2) , care comunică printr-un canal natural (coada cârțiței) cu matca Dunării. Numele pâraielor/ogașelor nu sunt aceleași pe diferite hărți, chiar dacă ne referim doar la cele mai importante și chiar la Mraconia în special, care –de exemplu–în partea de sus își are cursul plasat greșit pe valea Pârâului Radu, pârau care se mai cheamă, la vale, Ogașul Soblan, iar Pârâul Neamț se mai cheamă Ogașul Corbu. Ba chiar și culmea de pe dreapta Mraconiei, vecină cu Ciucaru Mic, se numește pe unele hărți Culmea Bracunei. Rețeaua hidrografică a Mraconiei, destul de întinsă ca suprafață, nu furnizează un debit semnificativ de apă la vărsarea în Dunare (în lacul Mraconia), dar suficient ca peștii de râu să avanseze mult spre munte. Unii “localnici” își aduc aminte de vremuri când erau mulți pești și aceștia se puteau pescui direct cu mâna. Atunci când plouă intens, de pe această suprafață hidrografică se colectează suficientă apă, care se năpustește puternic spre vărsare, antrenând mâl și chiar pietre.

Fig.2. Lacul Mraconiei

Principalele repere ale zonei, aparținând acum de comuna Dubova, sunt figurate pe harta de mai sus, unde:

- Tabula Traiana se găsește pe malul sârbesc, imediat la ieșirea din Cazane. Ea a fost ridicată de pe poziția veche și pusă astfel încât la nivelul maxim al Dunării să nu fie atinsă baza sa. Îngustarea Dunării este aici extremă, până la 180 m, înainte de lărgirea în depresiunea Ogradenei, iar adâncimea fluviului –prin consecință- este aici maximă;
- Drumul roman (rămășițe) săpat în stâncă pe malul sârbesc este astăzi sub apă;
- Drumul de acces care flanchează malul stâng al Mraconiei, plecând din drumul național DN 57, nu este asfaltat; puțin mai sus de coada lacului se ramifică, o parte traversează râul pe un podeț și se întoarce pe malul celălalt al lacului, cât ține zona de poiană, cealaltă intră în munte;

- Zona turistică principală, cuprinzând mai multe spații de cazare la pensiuni, cabane, căsuțe, corturi dar și restaurante este situată pe poiana între drum și pădure, deși și pe malul de vizavi există unitați de cazare. Principalele îndeletniciri a celor ce își petrec sejururile aici sunt pescuitul și plimbările prin pădure;
- Traversarea Râului Mraconia lângă Dunăre se face pe un pod de beton cu balustrade metalice. De pe acest pod, în toată splendoarea sa, se poate admira Chipul lui Decebal, săpat într-o stâncă țuguiață. În diagonală cu acest chip se află amplasată o placă monumentală pe care sunt menționate lucrările finanțate de Iosif Constantin Drăgan ;
- La cca 200 m de pod, înspre Dubova, între drumul național și Dunăre, se ridică maiestooasă, precum o navetă spațială gata de lansare, Biserica Mănăstirii Mraconia;

Peste tot în zonă se întâlnește celebra și protejată de lege broasca țestoasă Herman, pe care este bine să fii grijuliu să nu o calci cu roțile mașinii, dar și vipera cu corn, șopîrle rare (*Lacerta taurica*, *L. praticola*, *L. muralis*) etc. De asemenea, pe malurile abrupte ale Dunării crește, sălbatică, laleaua de Banat (*Tulipa Hungarica*). Se mai întâlnesc: tufișuri de tip submediteranean alcătuite din mojdrean, cărpiniță, lemn rîios, vișin turcesc, stejar pufos, nuc, arțar trilobat, liliac sălbatic, precum și arborete (cer și gârniță), pajiști de sadină și de stâncării, iar în locuri umbrite păduri de fag, ulm turcesc și tisă (ca o curiozitate menționăm că în zonă tisa trăiește la 120 m altitudine, pe cînd în alte regiuni vegetează de la 700—800 m (v. O enciclopedie a naturii, Ion Manta, ISBN 973-48-0043-4, CASA EDITORIALA PENTRU TURISM ȘI CULTURA ABEONA București, 1992).

Ne aflăm, astfel, în plin Parc Natural Porțile de Fier (fig.3), în Cazanele Mici.

Fig.3. Parcul Natural Porțile de Fier

Conform cercetărilor complexe făcute de Academia Română înainte de inundare (v. Atlas Complex, planșele XIX-XXVII și XXXIII-XLIII), pe Valea Mraconiei s-au identificat multe specii noi pentru știință și țară, atât în flora cât și în faună.

Zona inundată de acest lac interior cuprindea înainte de anul 1972 o luncă cu poieni cu panta lină pe dreapta râului și cu pante mai abrupte pe partea stângă. Pe ambele maluri, o mica porțiune era inundabilă și ocupată de rogoz și trestii și flancată de arini. Uneori, râul se bifurca înspre “fundul” văii și își reunea brațele înainte de a intra în chei (strâmptoare). Este posibil ca toate porțiunile neocupate de pădure ale acestei văi să fi fost folosite ca fânețe și locuri de pășunat de către ogradineni. Nu este menționată în clar o locuire permanentă, dar cu certitudine erau construite numeroase colibe și stâne/staule de către proprietarii de terenuri (de la Ogradena) pe care aceștia le foloseau, având grijă de animale și de fânețe, uneori chiar și iarna. Această vale, prin excepționalele condiții naturale de securitate, unice în Clisura Dunării, a fost vatră foarte veche de locuire a celor ce mai târziu s-au strămutat la Ogradena, după ce așezările “la vedere” nu au mai fost atât de periculoase (pierderea Banatului de către turci).

Pe harta generală de navigație pe Dunăre (v. elaborator în fig.4) între Semlin și Marea Neagră,

Fig. 4. “Antetul” hărții Navigation Karte der Donau, Viena, 1789

cuprinzând câteva planșe cu porțiuni însemnate ale Dunării, făcută în 1789, pâraul (bach) *Miraculia* (fig.5) este figurat ca vărsându-se pe partea stângă în Dunăre, puțin înaintea de Tabula Traiana situată pe malul drept și la mică distanță de deschiderea Dunării la Ogradena (*Ogradina*).

Pe hartă sunt trecute și amplasamentele unor posturi de veghe (wacht haus-niște construcții tip foisor) așezate pe malul stâng al Dunării la: Ogradena, intrarea în Cazane și la vărsarea Maconiei în Dunăre. Aceste posturi de veghe pe o hartă de navigație ar trebui să însemne că aveau un anume rol relativ la

facilitarea navigației pe Dunăre prin aceste zone cu curenți extrem de puternici, vârtejuri de ape și spațiu de trecere foarte îngust, respectiv acela de supraveghere dacă nu și de îndrumare/semnalizare. Se cunoaște că stăpânirea Dunării în acea zonă, încă din antichitate, era cheia pentru navigația în scopuri militare (v. *Pestera Veterani-cunoscută din timpuri străvechi, fiind consacrată de daci drept sanctuar al zeului Zamolxis. Accesul în pesteră se poate face numai de pe Dunăre, cu barca. Pe vremea împărătesei Maria Tereza, de aici se trăgea cu tunurile în vasele turcești care vroiau să treacă Dunărea fără să plătească vamă* -http://www.epochtimes-romania.com/article.php?article_id=45161). Căci, în fapt, înțelegerile pentru “internaționalizarea” navigației pe Dunăre s-au materializat abia după anul 1816, dar în special după Pacea de la Adrianopole.

De asemenea, este figurată o baie (exploatare minieră, zona Dubovei fiind atestată ca având minereuri de Crom și Nichel, dar și Molibden pe valea Mraconiei) lângă Ogradena, iar pe Dunăre faimoasa zonă de vârtejuri dintre ieșirea din Cazane a Dunării și Insula Ogradena.

Linia punctată reprezintă granița, în aceasta zonă, dintre imperiul austro-ungar și cel otoman.

Fig.5. Detaliu vărsare în Dunăre a Mraconiei

Mult mai detaliatele hărți militare (sc.1:28.800) din Ridicarea iosefină (realizate în perioada 1764 – 1785; în Banatul Timișan cartografierea s-a făcut între anii 1769 - 1772, iar în teritoriul graniței militare bănățene între anii 1780 – 1784, conform <http://www.banaterra.eu>) prezintă vărsarea pârâului

Marconia în Dunăre printr-o luncă nisipoasă (țarina) însemnată ca dimensiune pe stângă (fig.6),

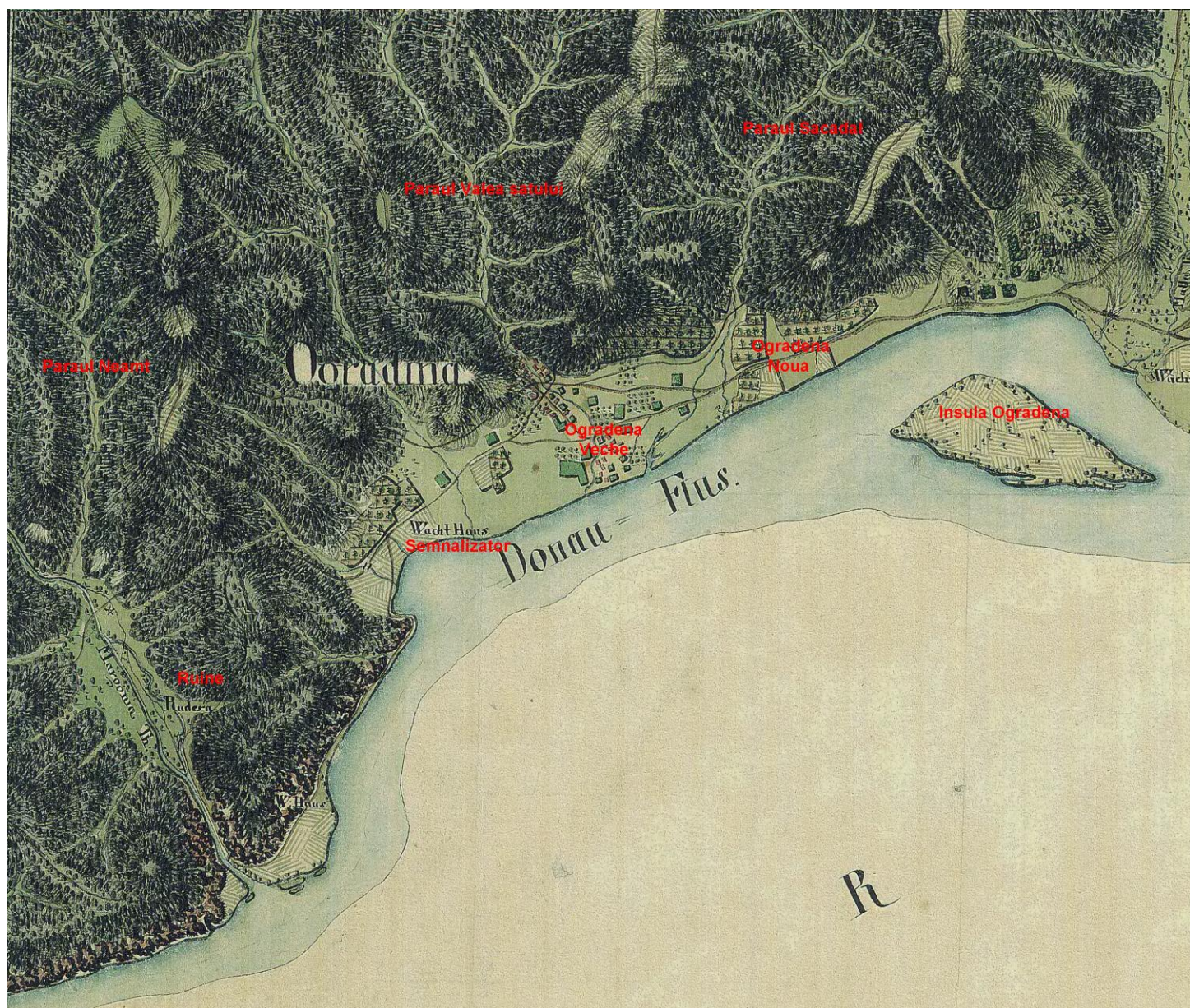

Fig.6. Detaliu cu vecinătățile Mraconiei

determinată de acumularea naturală de sedimente, și o mai mică porțiune de luncă pe dreapta. Trei mici insulițe sunt relevate în Dunăre pe partea stângă și o insuliță pe dreapta (probabil menținute încheiate de pâlcuri de sălcii, stufăriș și arini).

Interesantă este existența unui drum care venea de la Ogradena pe malul stâng al Dunării printr-o bandă extrem de îngustă de luncă, un drum de căruțe desigur, care nu traversa Râul Mraconia aproape de vărsarea lui în Dunăre (vad probabil mai larg și nisipos-mâlos), ci undeva înspre “fundul” văii, acolo unde ajungea și drumul prin pădure, plecat peste coama dealului dinspre Ogradena, drum care continua după traversarea Mraconiei, peste dealuri, spre Dubova. La această intersecție, pe hartă pare figurată și o moară acționată hidraulic, moară care se găsește clar precizată pe o altă hartă, după ceva timp. Partea sârbească a Dunării prezintă în această zonă stânci prăvălite abrupt în Dunăre, motiv pentru care drumul construit pe acel mal trecea sinuos peste coama pintenului de deasupra Tabulei Traiane.

Pe hartă, în mod firesc, nu există figurată vreo continuare a drumului venit pe malul Dunării, în sus spre Dubova, deoarece acest drum a fost construit mult mai târziu, între 1834-1846, sub conducerea contelui Szechenyi Istvan și inginerului Vásárhelyi (v. <http://diernaorsova.blogspot.com/>).

Ceea ce este însemnat pe hartă cu numele de Rudera, pe valea Mraconiei, imediat ce aceasta se lărgă după ieșirea din chei, este tradus de unii autori drept ruine (*din latinescul rudera, conform Ethnologia Europaea-Jurnal of European Ethnology, 36:1, 2006, The Murmur of Ruins. A Cultural History, Anne Eriksen- <http://www.mtp.hum.ku.dk/details.asp?eln=300187>*), probabil urmele unor fortificații de apărare antice ori medievale sau chiar ruinele celei mai vechi Mănăstiri Mraconia, localizată de unii la doi km de malul Dunării și distrusă în întregime de turci în timpul războiului ruso-austro-turc dintre anii 1787 și 1792. Aceste ruine, despre care nu există multe date (deși s-au făcut -și aici săpături arheologice conform Atlas Complex), acum sub ape, dacă ar fi fost rămășițe de fortificații ar fi justificat amplasarea lor strategică la capătul cheilor Mraconiei, căci valea a fost intens locuită, a avut importanța economică și, de aici, s-au deschis drumuri peste munți înspre văile Berzeascăi, Nerei (prin văile Rudăriei și Prigorului) și Cernei, la fel cum-prin similitudine cu amplasarea Mănăstirii Vodița-se justifică și construcția într-un astfel de loc a unei mănăstiri.

De fapt, ambele maluri ale Clisurii Dunării, mai au locuri marcate cu Rudera pe hărțile mai vechi, locuri care dacă nu sunt acum sub ape sunt de mai mult timp șantiere arheologice care au produs dovezi de locuire din timpuri străvechi (epipaleoliticul târziu). Chiar în apropierea Mraconiei au fost făcute cercetări arheologice pe malul Dunării în doua puncte: Răzvrata și Icoana, cu localizare exactă pe harta de mai jos (fig.7).

Fig.7. Icoana si Razvrata

Cercetările pe aceste șantiere întinse pe zeci de ani au furnizat un material arheologic extrem de bogat care a fost făcut public. (v. spre exemplificare: The Mesolithic at the Danube's Iron Gates: new radiocarbon dates and old stratigraphies- Alexandru Dinu, Andrei Soficaru, Doru Miritoiu, în Documenta Praehistorica XXXIV (2007), UKD 902.65(571.1/.5) "631/634"; On Men and Pigs: Were Pigs Domesticated at Mesolithic Iron Gates of the Danube?- Alexandru DINU, David MEIGGS, Adrian BĂLĂȘESCU, Adina BORONEANȚ, Andrei SOFICARU, Nicolae MIRIȚOIU și The Romanian Mesolithic and the transition to farming. A case study: the Iron Gates- Adina BORONEANȚ, Alexandru

DINU, ambele în Studii de preistorie, 3/2005-2006, Editura Renaissance București, 2006 și The Mesolithic Habitation Complexes in The Balkans and Danube Basin- Dr. Vasile Boroneant, disponibil la <http://www.scribd.com/doc/17294165/V-BoroneantThe-Mesolithic-Habitation-Complexes-in-the-Balkans-and-Danube-Basin>).

Cercetările au pus în evidență dovezi de locuire de peste 10500 de ani. Este interesant să constatăm că locuirea din timpuri străvechi a zonelor limitrofe ale apelor a fost temporar întreruptă (prin retragerea spre locuri protejate, ascunse) în perioadele în care războaiele ori năvălirile au ales acele zone ca teatre de război ori spațiu de regroupare și de trecere. Există dovezi istorice că popularea malului stâng al Dunării în perioada năvălirilor barbare și a luptelor pentru cucerirea și redistribuirea de teritorii, până după slăbirea puterii otomane a fost precară și că locuitorii s-au retras pe văile râurilor ce se vărsau în Dunăre. În cazul Mraconiei, locuitorii și-au dezvoltat așezări sus în munte (Soblanu), pe malurile și la confluența unor pâraie (Radu, Soblanu- Morii, Ograjenie- Neamt-Corbu s.a.). Unul dintre aceste pâraie, afluent al pârâului Neamț, este Ograjenie al cărui nume a fost dat mai târziu așezării “coborâte” mai întâi în valea Mraconiei și apoi mutată pe Valea Satului la deschiderea spre Dunăre (Ogradina-Ogradena). Pe harta din fig.1 este trecută vatra satului Ogradena Veche între văile Ograjenie și Morii, conform și celor arătate de harta din fig.8. Dar în aceste zone, vetre de sate până spre 1700, nu s-au făcut cercetări arheologice, deoarece nu erau în pericol de inundare prin construcția barajului de la Porțile de Fier și ulterior cercetările au continuat tot pe ariile vechilor șantiere arheologice, fără ca cineva să fie preocupat să “urce” și pe văile pâraielor din munte.

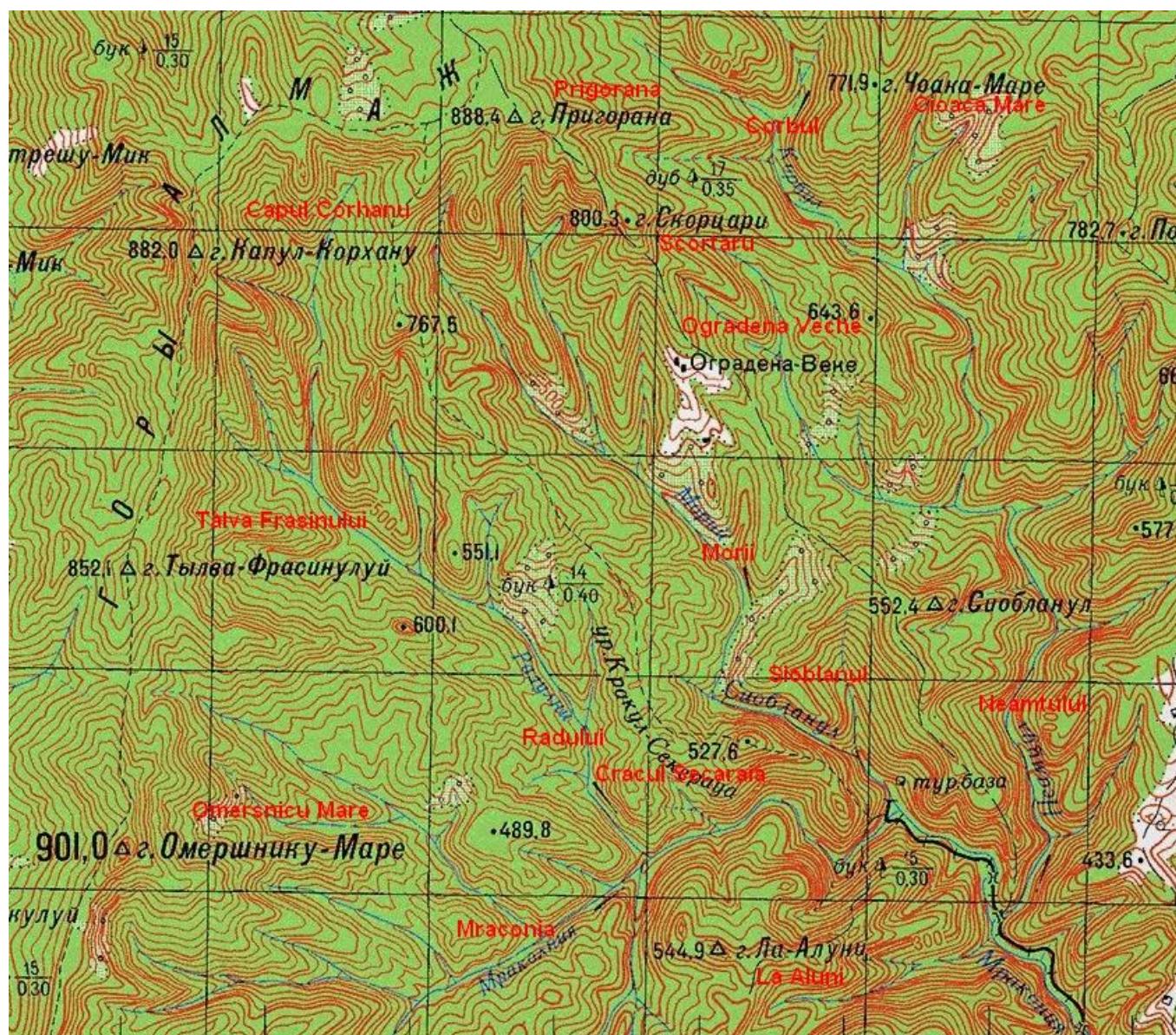

Fig.8. Vatra veche a satului Ogradena

Revenind asupra aspectului geografic al zonei restrânse, o fotografie de dinainte de inundare (fig.9) arată cât de “dezvoltată” era țarina prin care se vărsa Mraconia în Dunăre, iar pata albă lățită la vărsare poate fi datorată transportului de mal, după o ploaie puternică locală.

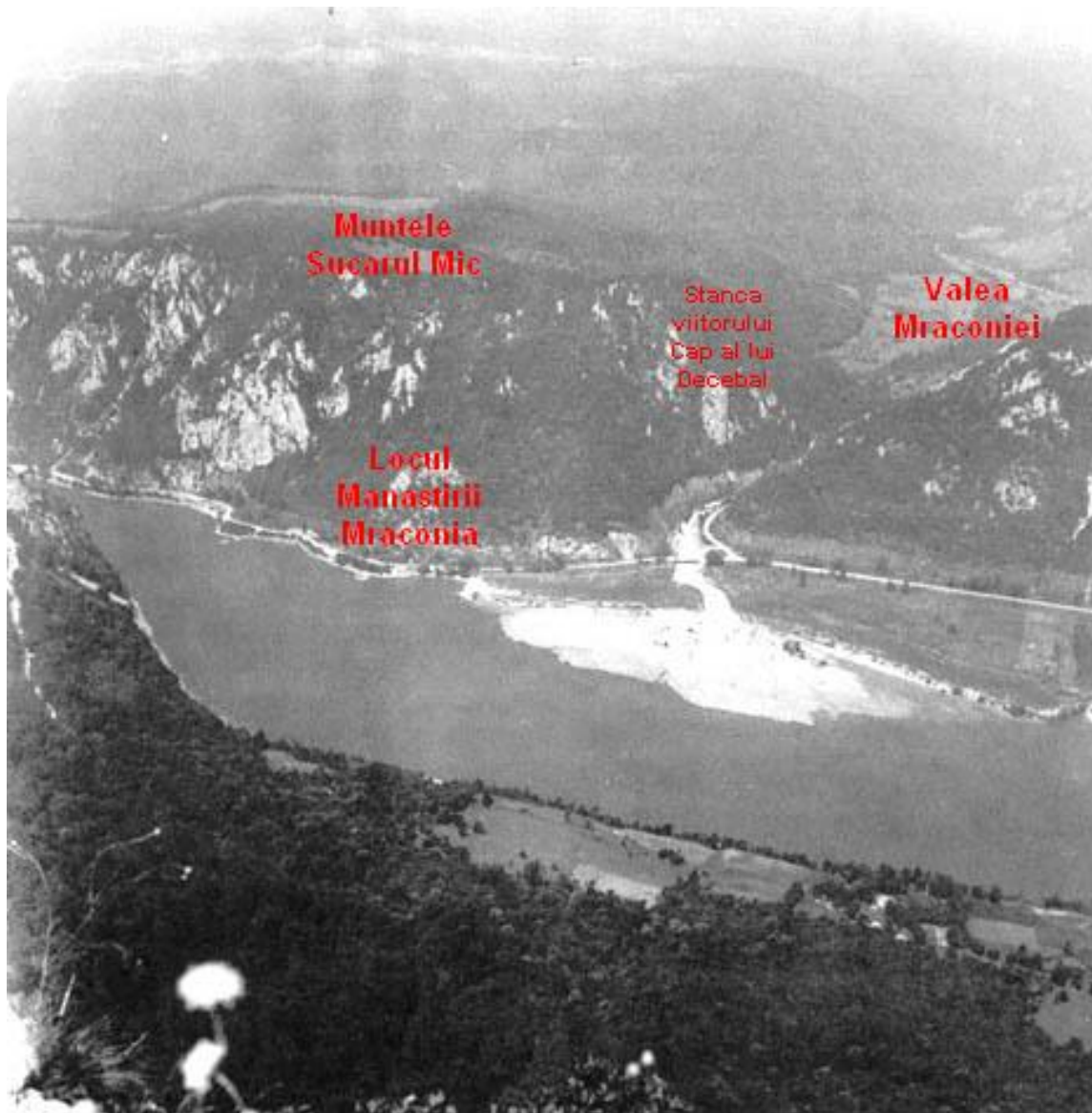

Fig.9. Lunca de la vărsarea Mraconiei în Dunăre (înainte de anul 1972)

În vecinătate, spre Orșova, harta din fig.6 prezintă satul vechi (de la malul Dunării) Ogradena format din două grupări de case, una “strecurată” și aliniată pe Valea Satului (cu mai multe grupuri de gospodării) și una apropiată de malul Dunării, cu gospodării oarecum împrăștiate. Drumul de la Ieșelnița, după ce traversa pârâul Sacadal (astăzi Sohodol !?), se bifurca spre cele două grupuri de case de la Valea Satului, și se reunea după, înainte de a traversa Pârâul/Ogașul Costăneți. Dezvoltarea de mai târziu a Ogradenei s-a făcut inițial prin ocuparea întregii lunci a Pârâului Valea Satului (Ogradena Veche) și apoi spre est la Ogradena Nouă, pe malul stâng al Pârâului Sacadal. O hartă (v.http://archivportal.arcanum.hu/maps/html/katfelm2_google.html) care actualizează situația de pe teren după cca 100 de ani de la ridicarea iosefină (fig.10) nu aduce multe precizări suplimentare, cu următoarele excepții:

- Ogradena Nouă este deja o așezare distinctă, “aliniată” drumului modernizat de Szechenyi, cu numeroase gospodării de o parte și de alta a drumului, pe partea stângă a pârâului Sacadal, iar drumul venind de la Ieșelnița (Strada Szechenyi) o traversează, apoi urmează aproximativ vechiul drum de jos spre Ogradena Veche și prin localitatea orientată pe Valea Satului urcă înspre vechiul drum de sus, al cărui oarecum traseu îl urmează acum spre Cazane, plecând dintr-o piață centrală a

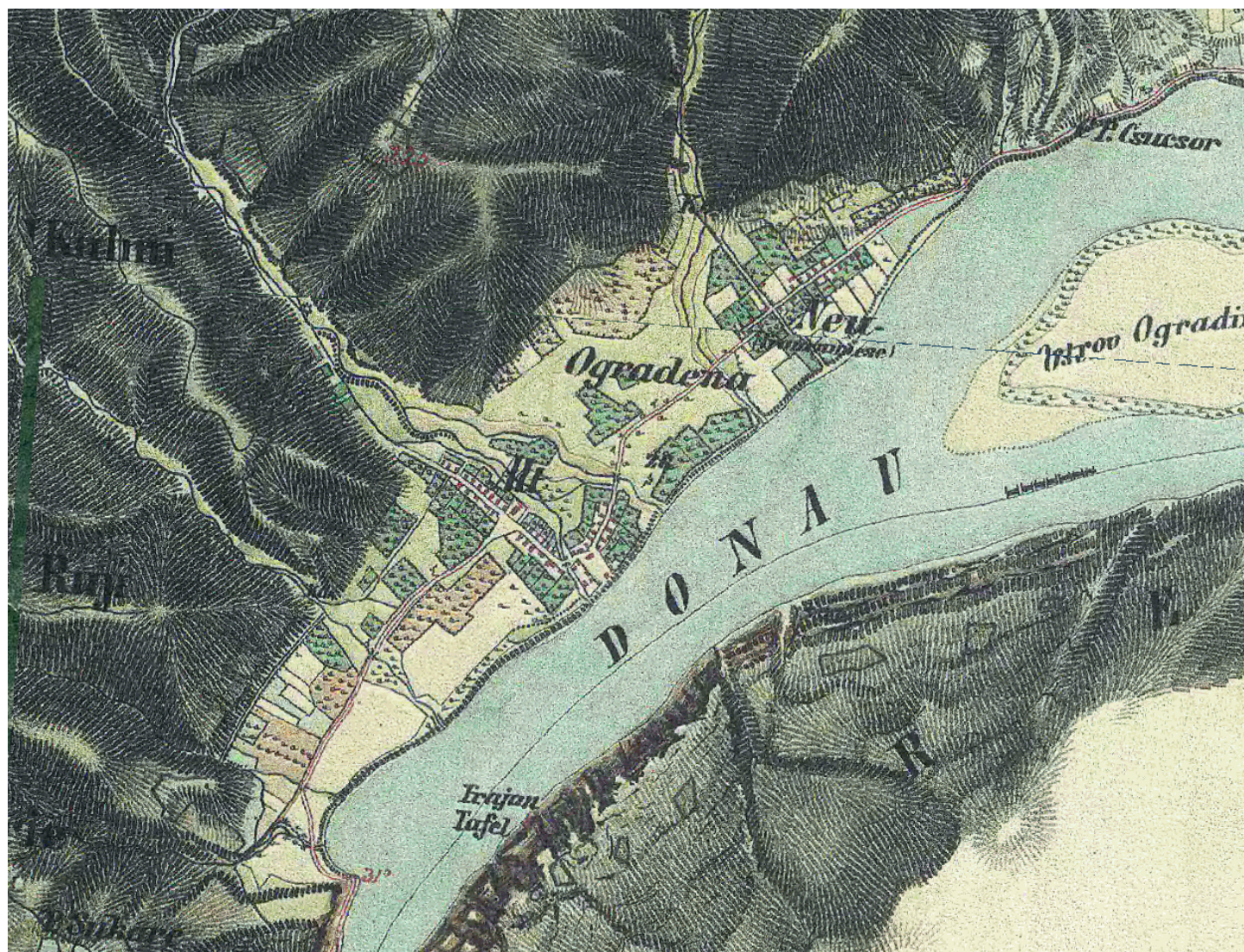

Fig.10. Detaliu harta realizată după anul 1870

așezării. Apoi drumul urmează malul Dunării, traversează râul Mraconia pe un pod metalic (fig.11) aproape de poalele dealurilor și continuă spre Dubova. Dacă această structură a podului din fig.11, așa cum apare în fotografii, este cea originală de la modernizarea drumului de către Szechenyi, nu avem încă date. Totuși, în acea perioadă, în Europa se realizau în mod frecvent poduri metalice, fără să se fi părăsit și construcțiile de poduri de piatră cu arc/boltă, acolo unde lățimea nu era foarte mare (în caz contrar, se ridicau mai multe arcuri succesive), iar experiența constructorilor menționați mai sus fusese probată prin realizarea altor astfel de poduri.

Trebuie menționat că prezența în zonă a regimentului de graniță romano-ilir nr.13 (înființat în anul 1769 ca regiment de graniță nr.72, a mai purtat denumirile: în anul 1775: Regimentul de infanterie de graniță romano-ilir; în anul 1798: Regimentul de graniță valaho-ilir nr. 13; în anul 1838: Regimentul de graniță valaho-bănățean nr. 13; în anul 1849: Regimentul de graniță romano-bănățean nr. 13 și a avut 12 companii, a 6-a cu sediul la Orșova și cuprindere peste 13 sate: 1-Orșova, 2-Eșalnița, 3-Ogradena nouă, 4-Ogradena Veche, 5-Dubova, 6-Plașevița, 7-Eibenthal, 8-Tisovita, 9-Jupalnicul Vechi, 10-Jupalnicul Nou, 11-Tufari, 12-Coramnic, 13-Topleț-v.

<http://www.caransebes.ro/istorie/regimentul%20de%20granita/index.htm>) a favorizat prin topografii militare realizarea de planuri cadastrale după anul 1820, pentru toate localitățile mai importante, a căror dezvoltare ulterioară a urmat principiile de dezvoltare impuse prin acele planuri cadastrale (reactualizate mereu, până la inundare chiar). Aceste principii “urbanistice” se văd clar în structurarea rectangulară a străzilor, locuințelor, grădinilor față de cel mult “aliniera la uliță” ori a “cioporului de case” prezentate în hărțile iosefine.

Morii. Nu este exclus ca și exploatarea de minereuri (molibden) de pe Valea Mraconiei să fi fost un motiv în plus pentru construcția căii ferate. Reamintim că zona Dubovei este atestată ca având minereuri de Crom și Nichel, iar de la Ogradena fiind exploatat Cuarțul. Nu am localizat pe hartă exploatarea de Molibden și nici pe cea de cuarț.

Acum, în câteva cuvinte despre:

-i). Tabula Traiana este o placă memorială cu dimensiunile de 4x1,75 m, pe care scrie:

IMP. CAESAR. DIVI. NERVAE. F
NERVA TRAIANVS. AVG. GERM
PONTIF MAXIMUS TRIB POT IIII
PATER PATRIAE COS III
MONTIBVUS EXCISI(s) ANCO(ni)BVS
SVBLAT(i)S VIA(m) F(ecit)

cu traducerea acceptată: „Împăratul Nerva fiul divinei **Nerva**, Nerva Traian, Augustus, Germanicus, Pontifex Maximus, investit de patru ori ca Tribune, Tatăl Patriei, Consul pentru a treia oară, excavând roci din munți și folosind bârne de lemn a făcut acest pod”

În fig.13 se văd găuri pătratiche în stânca în care erau introduse în consolă grinzi de lemn peste care era așezată o poditură de lemn. Această poditură lățea semnificativ drumul realizat prin săparea în boltă a stâncii

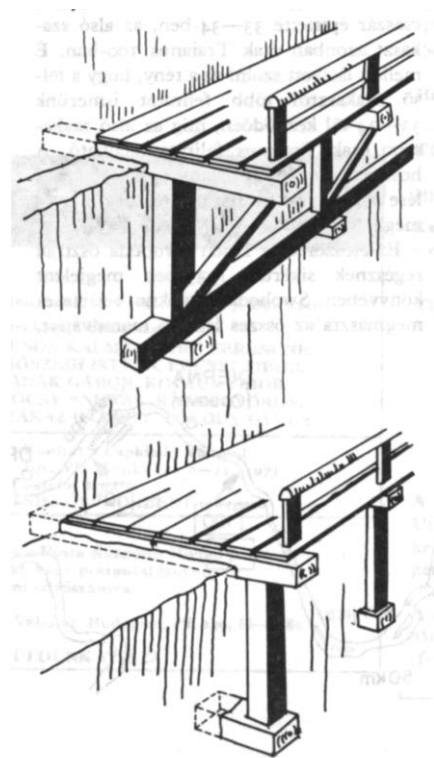
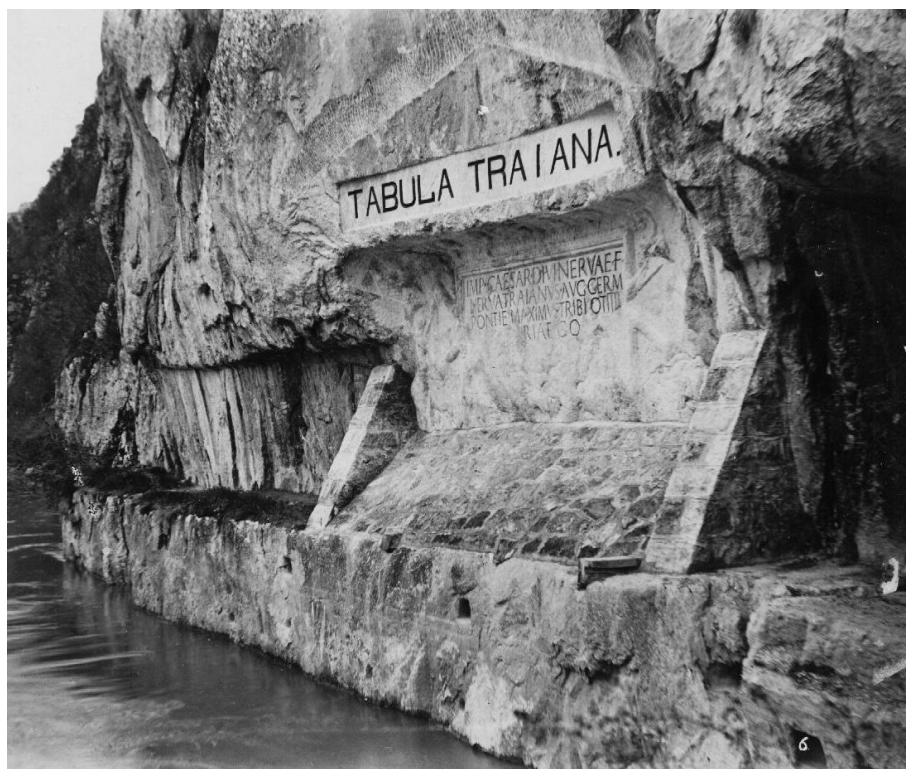

Fig.13. Tabula Traiana și structura drumului podit

Este singura placă de acest tip din cele 10 care existau pe malul sârbesc și din care amintim și Tabula lui Tiberiu (33-34 d.Hr.), cel care a început drumul pe malul drept al Dunării și Tabula lui Domițian (75-80 d.Hr.), iar prin imitație, la peste 17 secole, pe malul românesc consemnând istoria realizării drumului Orșova -Moldova Veche și pe malul sârbesc a canalului Sip mai erau amplasate plăcile (fig.14) cu numele celor care au coordonat lucrările acestor obiective importante: Szechenyi Istvan și Baross Gabor.

Fig.14. “Tabula” Szechenyi Istvan și “Tabula” Baross Gabor

-ii). **Capul lui Decebal** este înalt de 55 m și lat de 25 m. Statuia a fost sculptată după modelul celei din stânca Muntelui Rushmore și este cea mai mare statuie din Europa: are cu doar șase metri mai puțin decât Statuia Libertății, cu opt mai mult decât monumentul lui Christos din Rio de Janeiro, dar cu aproximativ 10 metri mai mult decât înălțimea legendarului Colos din Rhodos. Lucrarea, condusa de sculptorul Florin Cotarcea a necesitat 10 ani de muncă (1994-2004) încordată și dificilă pentru grupul de 12 sculptori și pentru ajutoarele lor. Au existat și momente critice (căzături, desprinderi de stâncă, mușcături de vipera etc v. http://ro.wikipedia.org/wiki/Statuia_lui_Decebal). Stânca aleasă pentru statuie (v. și fig.2) a fost immortalizată cu aproape 100 de ani înainte, cunoscându-i-se parcă viitoarea destinație (fig.15).

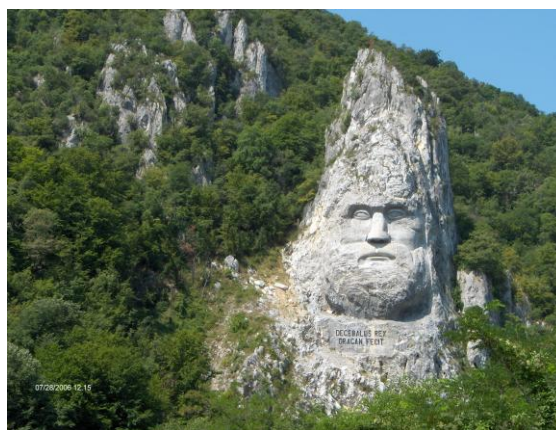
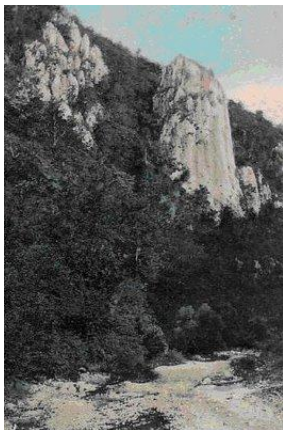

Fig. 15. Stânca devenită capul lui Decebal și Placa de la drum

-iii). Mănăstirea Mraconia

Așa cum spuneam și cum este prezentată pe mai multe website-uri (<http://comuna-dubova.blogspot.com/>; <http://www.crestinortodox.ro/biserici-manastiri/manastirea-mraconia-67832.html>) Mănăstirea Mraconia a fost ctitorită pe la 1453 (renumitul cronicar Nicolae Stoica din Hațeg, fost protopop al Mehădiei, scria într-o cronică din anul 1829 că "de frica turcilor, și îndeosebi după bătălia nefericită de la Varna și după ocuparea Constantinopolului în 1453, călugării de la Mraconia s-au refugiat la Orșova), dar mult mai sigur este că a fost ridicată în anul 1523 sub jurisdicția Episcopiei de la Varșet de către dregătorul regiunii de graniță al Caransebeșului și Lugojului, banul Nicola Gârlișteanu. Biserica a primit hramul Sfântului Prooroc Ilie. Pe harta făcută de Luigi Ferdinando

Marsigli în călătoria sa pe Dunăre, înainte de 1700, este figurată o construcție pe malul Dunării la *Marekonii*. Mănăstirea a fost distrusă, consideră Pesty Frigyes, în timpul războiului din 1737-1738, deoarece în anul 1735 era locuită, iar alții zic că în timpul războiului ruso-austro-turc dintre anii 1787 și 1792, fiind refăcută după anul 1800 (în anul 1788 aceasta era încă locuită, iar în anul 1800, tencuiala interioară încă era vizibilă). În anul 1823 s-a găsit, între ruinele mănăstirii, sigiliul vechiului locaș care prezintă inscripția slavonă: "Peceat mănăstirea Lubostinie Hram Uspenia Presvistaia Bogaraditi Leto 1735." O altă descoperire a fost făcută în anul 1853, când s-a mai găsit sub ruine o icoană a Maicii Domnului, dusă mai târziu la o expoziție din Viena de pictorul Victor Schram din Munchen (care a pictat câteva tablouri cu peisaje din zonă). În vremuri mai apropiate, în anul 1931 s-a început reconstruirea mănăstirii și, datorită activității intense a monahului Alexe Udrea, în anul 1947 s-a ajuns la ridicarea din nou a bisericii (fig.16) și acoperirea ei cu șindrilă.

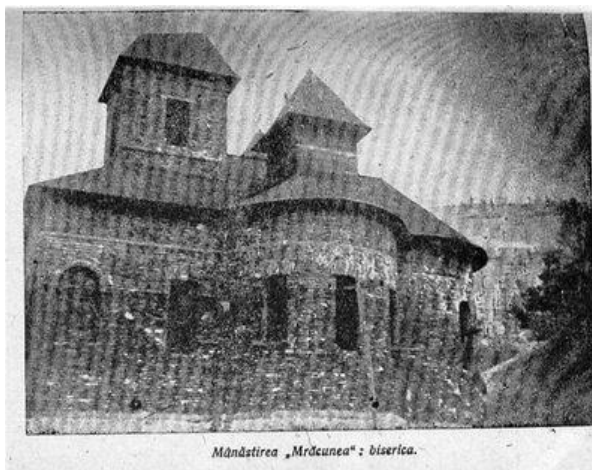

Fig.16. Mănăstirea Mărcușeni până în 1968

După anul 1989, Mitropolia Olteniei a avut inițiativa reînființării Mănăstirii Mărcușeni. În anul 1993 se pune piatra de temelie a noii biserici, iar în anul 1995, cu binecuvântarea P.S. Nestor Vornicescu și cu aprobarea Sfântului Sinod, se reînființează acest așezământ. Persoana desemnată să se ocupe de zidirea bisericii a fost preotul Cristian Târtea, transferat de la parohia Dubova. Lucrările au fost terminate în 1999-2000. Actuala biserică (fig.17) poartă hramul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil și Sfânta Treime. Biserica este din zid de cărămidă, în formă de cruce. Este compartimentată în altar, naos, pronaos și pridvor deschis. Mănăstirea Mărcușeni are o obște de călugări.

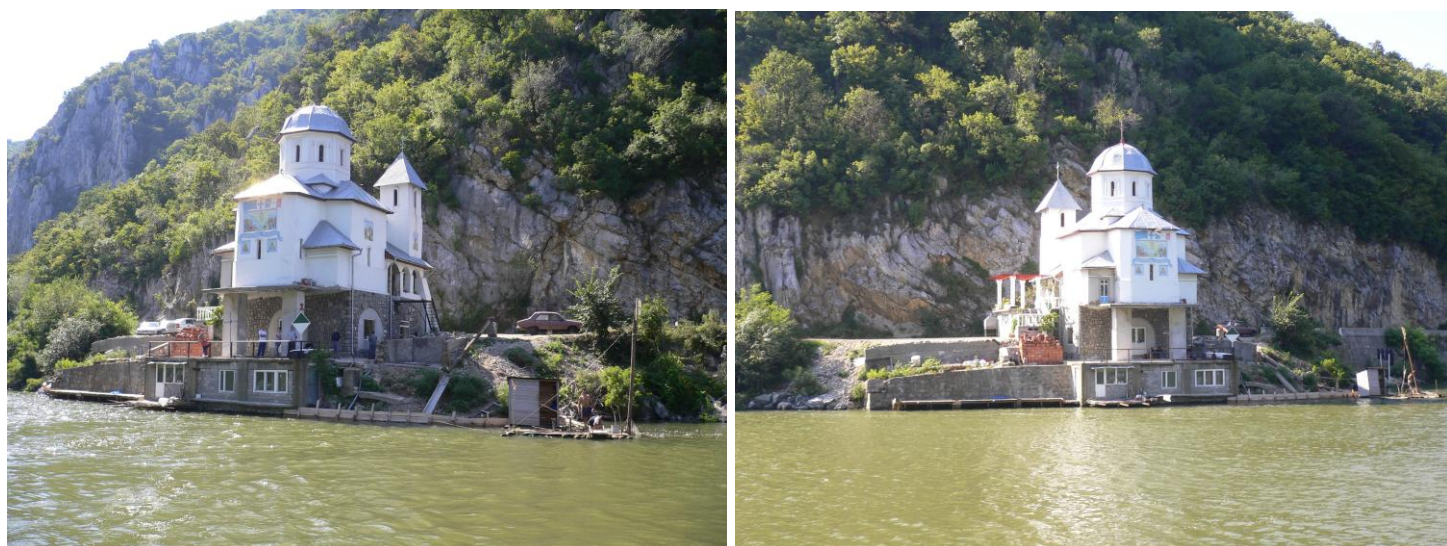

Fig.17. Actuala Biserică a Mănăstirii Mărcușeni

Stăruie însă, pe lângă incertitudinile ctitoriei și discontinuitatea consemnărilor istorice, și incertitudini privind locul în care a existat această Mănăstire. Unii autori afirmă că, la început, mănăstirea ar fi fost ridicată la doi kilometri de Dunăre, pe Valea Mraconiei. Dacă am da crezare acestor afirmații, atunci localizarea ar putea fi făcută undeva la deschiderea de sus a Văii Mraconiei, adică la începutul lacului Mraconia. O astfel de alegere ar fi fost similară celei făcută de Nicodim pentru Mănăstirea Vodiță. Pe hărțile ridicării iosefine, care consemnează situația de pe teren înaintea războiului ruso-austro-turc dintre 1787-1792, mănăstirea ar fi trebuit să fie funcțională și deci, rudera-ruinele din Valea Mraconiei nu ar avea legătură cu Mănăstirea Mraconia. Cu excepția situației când aceste ruine ar fi fost ale unei prime amplasări, părăsită prin mutarea mai sus, între dealuri, la începutul văii a amplasării de la acea dată. Se știe că după Pacea de la Adrianopole, turcii în descreștere vadită de putere, acceptă că Dunărea este limita zonei de influență, permit creșterea amestecului rușilor în Țările Române și liberalizarea comerțului pe Dunăre. Este posibil ca atunci să fi fost momentul construirii la vedere, pe malul Dunării, a noii Mănăstiri Mraconia, peste ale cărei ruine să se fi reînceput construirea în anul 1931 a mănăstirii demolate în 1968 și, apoi, din 1993 a actualei construcții ceva mai sus pe stânca, lângă ruinele inundate ale fostei mănăstiri. Deci, să repetăm: din prezentările existente rezultă două locații ale mănăstirii, una la 2 km de Dunăre, pe Valea Mraconiei și una pe malul Dunării, pe locul cunoscut cu numele de „La balon” (fig.18), căci acolo era un semnalizator de circulație pe Dunăre cu un balon într-o pârghie pentru a semnaliza care vase, dintre cele ce urcau sau coborau, aveau prioritate, puteau trece prin locul acela strâmt. Care construcții s-au ridicat pe ruinele altora, rămâne de lămurit, căci nici ultima ridicare, cea din 1993 încoace nu este construită decât în imediata vecinătate a amplasamentului terminat abia spre mijlocul secolului trecut și acoperit de ape.

Fig.18. La balon.

-iv). Ogradena

Ogradena, așa cum s-a arătat mai sus a fost o așezare probabil foarte veche pe văile pâraurilor Ograjenie, Morii, Radu de unde a “coborât” spre vărsarea râului Mraconia, în valea de dinaintea

vărsării acestuia în Dunăre și spre partea inferioară a pârâului Valea Satului. Nu există dovezi privitoare la o “coborâre” succesivă, întâi în Valea Mraconiei și după aceea pe Valea Satului, dar pare logic ca acest lucru să se fi întâmplat așa, deoarece Valea Mraconiei oferă o locație neexpusă celor ce treceau pe Dunăre. Când s-a produs mutarea pe locația de pe Valea Satului nu poate fi stabilit cu certitudine, dar cu siguranță că acest lucru s-a petrecut cu ceva timp înainte de sfârșitul secolului XVII, atunci când în zonă se perindau trupe austrice de apărare a culoarului Dunării (v. Federico Veterani). Pe harta ridicării iosefine care cuprinde zona sunt desenate cca 30 de gospodării (aproximativ 150-200 locuitori), iar în recensămintele ungare evoluția populației este prezentată astfel: 585 locuitori în 1869, 833 în 1880, 747 în 1890, 812 în 1900 și 850 în 1910- pentru Ogradena Veche și : 151 locuitori în 1869, 145 în 1880, 180 în 1890, 250 în 1900 și 236 în 1910-pentru Ogradena Nouă. Anuarul Socec al României Mari pentru anii 1924-1925 dă 786 de locuitori (în scădere față de anul 1921, din evidența de 823 de locuitori raportată de Calendarul Românului) în Ogradena Veche și 228 locuitori în Ogradena nouă. Același calendar mai spune că în 1921 în Ogradena veche Antoniu Miloșescu era adm.par. și Daniil Țunea-învățător, pentru ca în alți ani situația să fie următoarea: 1936: Ogradena veche și Ogradena nouă aparțineau de plasa Orșova, aveau 862 suflete, biserica zidită în 1823, hramul Sf. Ierarh Nicolae, Ienachie Mârșu era adm.par., Nicolae Dudulea și Sofia Dudulea (familia Dudulea se va muta ulterior la Orșova) –învățători; 1947: -Ogradena veche, aparținea de Orșova, avea 849 suflete, Zaharie Drăgan era adm.par., Ion Atanasescu și Dumitru Costescu-cântăreți, Simion Boarnă, Gh.Tătăru și Ion Dobrescu –învățători. Ogradena noua, avea 72 suflete. Se observă că localitatea, după o dezvoltare maximă spre 1910, atât pe vatra veche cât și pe vatra nouă de lângă Dunare își păstrează aproape constant numărul de locuitori, cu excepția celui de la Ogradena Nouă care este în scădere puternică. Explicația este următoarea: suprafața disponibilă pentru dezvoltarea localității își atinsese limitele de pe la 1880, iar dezvoltarea industrială a Orșovei și parțial a Ieșelniței a atras o parte însemnată din locuitorii zonei către aceste localități, dar și spre altele din Banat, căci localitatea nu a avut o dezvoltare industrială proprie (excepție exploatarea forestieră și extragerea molibdenului și a cuarțului). Imensul teritoriu acoperit de păduri al acestei localități a aparținut în vreme Regimentului de graniță valaho-ilir nr.13, administrat mai târziu de Comunitatea de Avere, teritoriu care a fost alipit (în totalitate ori parțial), cu ocazia organizărilor administrative, la alte localități din zona (Orșova, ca district și ca plasa, Ieșelnița ori Dubova-ca unități comunale). Astăzi, după inundarea vechilor așezări, Ogradena este un cartier al Ieșelniței, cu câteva vile noi și cochete înșirate pe malul Dunării, toți locuitorii așezărilor de dinainte de inundare mutându-se, în mare majoritate, la Ieșelnița.

-v). Parcul natural Porțile de Fier

Parcul natural Porțile de Fier (fig.3) cuprinde în el Rezervația Naturală Cazanele Mari și Cazanele Mici în care se încadrează și zona acoperită de pârâul Mraconia. Acest Parc este delimitat, în zonă, cam din direcția sud-vest spre nord-est de reperele: *Cracu Urduțului în Tâlva Frasinului (849,9 m), iar de aici se urmărește interfluviul dintre Valea Mușchioasă și Pârâul Radu [XIV-1.17.1], prin cotele 674 m, 561 m și 484 m și coboară spre sud-est pe Cracul Radului la confluența râului Mraconia [XIV-1.17] cu pârâul Radu; urcă pe Cracul Mraconiții în Culmea Secăreaua (borna silvică 97 UP VI, OS Orșova), apoi se continuă spre est, traversează pârâul Morii (borna silvică 96 UP VI, OS Orșova) și urcă pe Cracu Șoblanu Mic până în Vf. Șoblanu (567,0 m); din acest vârf își schimbă direcția spre sud-est pe Culmea Șoblanului până la borna 4 UP VII, OS Orșova, de unde coboară în pârâul Neamțului [XIV-1.17.3] (borna silvică 184 UP VII, OS Orșova) și urcă prin Culmea Streneacului în Vf. Neamțului (509,8 m) și Vf. Strineacu Mic (602,2 m); în continuare, limita urmărește spre nord culmea vestică a bazinului hidrografic Valea Satului [XIV-1.18], trece prin Dealu Lugășița (636,8 m) până în Vf. Predelu Mic (899,0 m), apoi ocolește obârșia pârâului Predelu Mare prin cota 721,0 m și borna silvică 112 UP IX, OS Orșova.*

Nota: În mare măsură bibliografia utilizată a fost evidențiată direct în text. Imaginile și hărțile sunt descărcate din internet și uneori adnotate.